

KARDEŞLİĞİ BİTİREN EN MÜNAFİK GÜNAH; “GIYBET”

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبِ بَعْضُكُم بَعْضًا يُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ

“Ey iman edenler! Zannın çoğundan sakının. Çünkü zanların bir kısmı günahtır. Birbirinizin gizli hallerini araştırmayın. Kiminiz kiminizi gıybet etmesin. Hiç sizden biriniz ölmüş kardeşinin cesedini dişlemekten hoşlanır mı? İşte bundan hemen tiksindiniz! Öyleyse Allah’ın azabından korkun da bu çirkin işten kendinizi koruyun. Allah Tevvabdır, Rahîmdir (tövbeleri kabul eder, merhamet ve ihsanı boldur). (Hacurat, 12).

Fahr-i Kâinat Efendimiz bir hadislerinde şöyle buyururlar:

"لَمَّا عَرَجَ بِي رُبِّي مَرَرْتُ بِقَوْمٍ لَهُمْ أَظْفَارُ مِنْ نَحَاسٍ، يَخْمَشُونَ وَجُوهَهُمْ وَصُدُورَهُمْ. فَقُلْتُ: مَنْ هَؤُلَاءِ يَا جَبْرِيلُ؟ قَالَ: هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ لَحْمَ النَّاسِ، وَيَقَعُونَ فِي أَعْرَاضِهِمْ"

“Miraç gecesi (cehenneme ait tablölara şahit olduğumda), bakırdan tırnaklarıyla kendi yüzlerini ve göğüslerini tırmalayan insanlar gördüm. Cibril’e sordum, kim bunlar? (Gıybet etmek suretiyle) “İnsanların etlerini yiyen, onların namuslarına dil uzatanlar.” dedi. (Ebû Davud, edeb 40; Ahmed b. Hanbel, Müsned 21/53.)

Muhterem Müslümanlar! Hutbemiz, “Gıybet” hakkındadır.

Hayatımızı zehirleyen ve birçok fitneye sebebiyet veren hususlardan biri de gıybettir. Gıybet; bir kimsenin arkasından, *duyduğunda onu üzecek şekilde* konuşmaktır.

Efendimiz (*sallallahu aleyhi ve sellem*): **"Gıybet, din kardeşini hoşlanmadığı bir şey ile anmandır"** buyurdu.

Ya Resulullah; **söylenen ayıp** eğer o kardeşimde varsa, ne dersiniz?" diye sorulduğun da. **"Eğer söylediğin şey, onda varsa gıybet ettin, yoksa; o zaman ona iftira ettin demektir"** buyurdular. (*Ebû Dâvud, Edeb 40; Tirmizi, Birr 23; Müslim, Birr 70.*)

Hazreti Âişe Validemiz, bir kadının gıyabında **onun boyunun kısa olduğunu** söyleyince, Hazreti Ruh-u Seyyidi'l-Enâm (aleyhissalâtü vesselâm), **"Onun gıybetini yaptın!"** buyurmuştur. (*Ahmed İbn Hanbel, el-Müsned 6/136, 206*)

Gıybet büyük bir günahdır. Bir hadis-i şerifte geçtiği üzere, Peygamber Efendimiz (s.a.s); **"Gıybet zinadan daha şiddetlidir."** buyuruyor. "Bu, nasıl olur diye sorulunca, şu cevabı veriyor: **"Kişi zina edip tevbe eder de (bir daha yapmazsa), Allah Teâlâ onun tevbesini kabul buyurur. Fakat, gıybet eden, gıybet edilen tarafından affedilmedikçe, o günahı bağışlanmaz."** Demek ki gıybetin öyle nevi vardır ki, zinadan daha şiddetlidir. (*et-Taberânî, el-Mu'cemü'l-evsat 6/348; el-Beyhakî, Şuabü'l-îmân 5/306.*)

Arkadan çekiştiren haram işlediği gibi, bunu dinleyen ve rahatsız olmayan kimse de vebal altına girer. Çünkü bir müminin hukuku çiğnenirken, susmak suretiyle gıybeti onaylamış olma ihtimali söz konusudur. Esas olan bu gibi hallerde ya uyarıda bulunmak veya o gıybeti dinlememek ya da oradan uzaklaşmaktır. **Gıybet olan yerde bereket ve muvaffakiyet olmaz.**

Resûl-i Ekrem (s.a.s.): “**Gıyabında din kardeşinin namus ve şerefini koruyan kimseyi, Allahû Teâla cehennemden azad edecektir**” müjdesini vermiştir. (*Ahmed b. Hanbel, Müsned, 6/461.*)

Gıybet kul hakkıdır. Üzerinde kul hakkı bulunan biri, dünyada o zattan “**hakkını helal et**” demeden giderse, bir affın ihtimal dahilinde olduğunu hiç söyleyen olmamıştır. Öbür tarafta Allah ne yapar, biz onu bilemeyiz...

Bir cemaatin şerefi ve yüz akı olmuş insanları, karanlık göstermekle, o cemaatin hissiyatına saygısız davranmış oluruz. Dolayısı ile konuşulanlar gıybetse, **bir cemaatin gıybeti yapılmış olur.** Böyle yapan kişinin ahirette kurtulabilmesi içinde, bütün cemaatten teker teker “**hakkını bana helal et**” diye helallik dilenmesi gerekir.

Gıybet hangi mecliste yapılmış ise yine o meclis içinde o kadar insan içinde helallik dilemek gerekiyor. Gıybetten tam kurtuluş yolu kelimesi kelimesine nasıl gıybet edilmişse, o şekilde dile getirilerek helallik dilenmeli ve helallik istenmelidir.

Gıybetin en tehlikelisi; müphem (kapalı gizli) ve mutlak olan gıybettir. Mesela “**Ben falanın ettiklerini size demiyorum**” der. Böyle demektense şöyle demek daha hafiftir. “Falan zina etmiş, hırsızlık yapmış, adam öldürmüş”. Bu söz diğeri kadar (**belirli olan kadar**) şiddetli ve vebali ağır olmaz. Çünkü böyle müphemiyetin altında sayılan ve sayılamayacak kadar kötü sıfatların mevcut olduğu akla gelebilir.

Bu sebeple, mutlak ve müphem bir gıybet, bin gıybet bedeldir. Böyle gıybet yapanlar, **bin gıybet yaptıklarının** farkında bile değildirler.

Hadisi şerifte şöyle geçiyor. “Dikkat edin! Ademoğulları değişik tabakalarda yaratılmıştır. (...) Onlardan bir kısmı da mümin olarak doğar, mümin olarak yaşar ve kâfir olarak ölür...” (Tirmizi, Fiten 26)

Çünkü her bir günah içinde küfre giden bir yol vardır.

Aziz Müminler!

Hakiki Müslümanlık muamele ile, helal ve haramlara karşı gösterilen hassasiyetle belli olur. Hep iyilik yapmak, başa ne gelirse gelsin “**of**” bile dememek, **gıybetlere girmemek**, hakiki Müslümanlık ve kahramanlıktır! Bu hususta Kur’ân’ın fermanı şöyledir;

وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ
وَلِيٌّ حَمِيمٌ “İyilikle kötülük bir olmaz. O hâlde sen kötülüğü en
güzel tarzda uzaklaştırmaya bak. Bir de bakarsın ki seninle
kendisi arasında düşmanlık olan kişi candan, sıcak bir dost
oluvermiş!” (Fussilet, 34.)

Kâmil insan, kendini affetmeye alıştıran insandır. Ben bana ait yanıyla affediyor gıybeti girmiyor, Allah’a ait yanını da Allah’a havale ediyorum." Demelidir.

Evet, kardeşliği zedeleyecek her türlü duygu ve düşüncenin, rüyalarımıza dahi girmesine fırsat vermeyelim. Hadisi şerifte ifade edildiği gibi:

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ جَارَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ

"Allah'a ve ahiret gününe inanán kimse ya hayır koşuşsun ya da sussun." Tirmizi, Kıyamet 51, (2502).

Rabbim bizleri, günahların en münafığı olan gıybetten muhafaza buyursun.